

Dosar nr. 2rc-161/19

Prima instanță: Judecătoria Hîncești, sediul Central (jud.: T. Mereuța)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Danilov, I. Cotruță, I. Secrieru)

DECIZIE

11 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Iurie Bejenaru
Nina Vascan

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Spilcuța-Agro”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Banca de Economii” în proces de lichidare împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Spilcuța-Agro” cu privire la încasarea datoriei,

împotriva încheierii din 05 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea Societății cu Răspundere Limitată „Spilcuța-Agro” privind scutirea de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 26 martie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central, și s-a comunicat apelantei despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat și, încheierii din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Spilcuța-Agro”, împotriva hotărârii din 26 martie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central, din motivul neîndeplinirii în termen a indicațiilor instanței de apel,

c o n s t a t ă:

La 09 noiembrie 2018 SA „Banca de Economii” în proces de lichidare a depus, prin intermediul oficiului poștal, cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Spilcuța-Agro” cu privire la încasarea datoriei (f.d. 1-2).

Prin hotărârea din 26 martie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central, a fost admisă acțiunea depusă de SA „Banca de Economii” în proces de lichidare și a fost încasat din contul SRL „Spilcuța-Agro” în beneficiul SA „Banca de Economii” în proces de lichidare suma de 6172172,25 de lei. Totodată, a fost încasat din contul SRL „Spilcuța-Agro” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 50000 de lei (f.d. 58).

Nefiind de acord cu hotărârea din 26 martie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central, SRL „Spilcuța-Agro”, a contestat-o cu apel, la 23 aprilie 2019 (f.d. 67).

Prin încheierea din 17 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel declarată de SRL „Spilcuța-Agro” împotriva hotărârii din 26 martie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central și s-a comunicat apelantei SRL „Spilcuța-Agro” despre necesitatea prezentării apelului motivat și a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 37500 de lei, până la 28 iunie 2019, inclusiv. Totodată, s-a explicat

apelantei că în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor din prezenta încheiere, cererea de apel va fi restituită (f.d. 72-74).

La 27 iunie 2019 SRL „Spilcuța-Agro” a depus apelul motivat, dovada de plată a taxei de stat în mărime de 2000 de lei și cererea privind scutirea de la diferența plății taxei de stat (f.d. 77-107).

Prin încheierea din 05 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea apelantei SRL „Spilcuța-Agro” privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 26 martie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central și s-a comunicat apelantei SRL „Spilcuța-Agro” despre necesitatea prezentării în cancelaria Curții de Apel Chișinău a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 35500 de lei, până la 02 octombrie 2019, inclusiv. Totodată, s-a explicat apelantei că în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor din prezenta încheiere, cererea de apel va fi restituită (f.d. 108-111).

Prin încheierea din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit apelul declarat de SRL „Spilcuța-Agro” împotriva hotărârii din 26 martie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central, din motivul neîndeplinirii în termen a indicațiilor stipulate în încheierea din 05 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 115-117).

La 18 octombrie 2019 SRL „Spilcuța-Agro” a declarat recurs împotriva încheierilor din 05 iulie 2019 și 17 septembrie 2019 ale Curții de Apel Chișinău, care a fost completat suplimentar prin recursul din 10 decembrie 2019, prin care a solicitat admiterea acestuia, repunerea în termenul de declarare a recursului, casarea încheierilor recurate și soluționarea prin decizie problema examinată prin încheierile contestate.

În motivarea recursului, recurenta SRL „Spilcuța-Agro” a indicat că instanța de apel a expediat în adresa sa încheierea din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, abia la 24 octombrie, respectiv recursul a fost depus cu respectarea termenului prevăzut de art. 425 Cod de procedură civilă.

Recurenta SRL „Spilcuța-Agro” a subliniat că la 27 iunie 2019 a depus apelul motivat și cererea privind scutirea de la plata taxei de stat, prin care a menționat că are o situație financiară precară și este în imposibilitate să achite taxa de stat.

Recurenta SRL „Spilcuța-Agro” a precizat că din anul 2010 nu mai desfășoară activitate financiară, deoarece SA „Banca de Economii” în proces de lichidare a inițiat procedura de primire în posesie a tuturor bunurilor sale care fusese gajate și ipotecate în favoarea băncii conform ordonanței nr. 2o/e-14/2010 din 15 ianuarie 2010 a Judecătoriei Economice de Circumscripție. Totodată, nu dispune de mijloace bănești pentru achitarea taxei de stat în mărime de 37500 de lei, fapt confirmat prin extrasul din cont duplicat, eliberat de BC „Eximbank”, la 24 iunie 2019, situațiile financiare pentru anul 2016-2018 și contul curent generalizat din 24 iunie 2019.

Recurentul SRL „Spilcuța-Agro” a punctat că, deși în prezent deține în proprietate un lot de teren, asupra acestuia este aplicată interdicția de înstrăinare de către executorii judecătorești George Boțan și Roman Talmaci.

Recurentul SRL „Spilcuța-Agro” a invocat că, cele relatate supra atestă indubitabil faptul că nu are posibilitatea să achite taxa de stat în mărime de 37500 de lei. Cu toate acestea, directorul fiind conștient de obligativitatea achitării taxei de stat, deși nu a beneficiat în ultimii ani de salariu, din sursele financiare proprii de care dispune a achitat suma de 2000 de lei.

Recurentul SRL „Spilcuța-Agro” a relevat că respingerea cererii privind scutirea de la plata taxei de stat constituie un obstacol de fapt în exercitarea dreptului de acces

la o instanță, care este garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

După cum denotă materialele cauzei, copia încheierii din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituit apelul declarat de SRL „Spilcuța-Agro” împotriva hotărârii din 26 martie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central, din motivul neîndeplinirii în termen a indicațiilor stipulate în încheierea din 05 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată părților la proces, la 20 septembrie 2019, conform informației anexate la materialele cauzei (f.d. 102), însă date confirmative despre recepționarea acesteia de către SRL „Spilcuța-Agro”, la materialele cauzei lipsesc.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs consideră inoportun a se expune asupra cerinței SRL „Spilcuța-Agro” cu privire la repunerea în termen de declarare a recursului, or, la caz, lipsește dovada confirmativă de recepționare a încheierilor contestate, deci recursul declarat de SRL „Spilcuța-Agro”, la 18 octombrie 2019, a fost depus cu respectarea termenului prevăzut de art. 425 Cod de procedură civilă.

Examinând recursul declarat de SRL „Spilcuța-Agro”, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea încheierilor din 05 iulie 2019 și 17 septembrie 2019 ale Curții de Apel Chișinău, și soluționarea prin decizie a problemei respective în sensul admiterii cererii SRL „Spilcuța-Agro” privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel din motivele ce succed.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema respectivă.

Actele cauzei atestă că, prin hotărârea din 26 martie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central, a fost admisă acțiunea depusă de SA „Banca de Economii” în proces de lichidare și a fost încasat din contul SRL „Spilcuța-Agro” în beneficiul SA „Banca de Economii” în proces de lichidare suma de 6172172,25 de lei. Totodată, a fost încasat din contul SRL „Spilcuța-Agro” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 50000 de lei (f.d. 58).

Nefiind de acord cu hotărârea din 26 martie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central, SRL „Spilcuța-Agro”, a contestat-o cu apel, la 23 aprilie 2019 (f.d. 67).

Prin încheierea din 17 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel declarată de SRL „Spilcuța-Agro” împotriva hotărârii din 26 martie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central și s-a comunicat apelantei SRL „Spilcuța-Agro” despre necesitatea prezentării apelului motivat și a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 37500 de lei, până la 28 iunie 2019, inclusiv. Totodată, s-a explicat apelantei că în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor din prezenta încheiere, cererea de apel va fi restituită (f.d. 72-74).

La 27 iunie 2019 SRL „Spilcuța-Agro” a depus apelul motivat, dovada de plată a taxei de stat în mărime de 2000 de lei și cererea privind scutirea de la diferența plății taxei de stat (f.d. 77-107).

Prin încheierea din 05 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea apelantei SRL „Spilcuța-Agro” privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 26 martie 2019 a Judecătoriei

Hîncești, sediul Central și s-a comunicat apelantei SRL „Spilcuța-Agro” despre necesitatea prezentării în cancelaria Curții de Apel Chișinău a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 35500 de lei, până la 02 octombrie 2019, inclusiv. Totodată, s-a explicat apelantei că în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor din prezenta încheiere, cererea de apel va fi restituită (f.d. 108-111).

Prin încheierea din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit apelul declarat de SRL „Spilcuța-Agro” împotriva hotărârii din 26 martie 2019 a Judecătorei Hîncești, sediul Central, din motivul neîndeplinirii în termen a indicațiilor stipulate în încheierea din 05 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 115-117).

Instanța de recurs, analizând situația de fapt din cauza dată, în raport cu probele anexate de către recurenta-apelantă SRL „Spilcuța-Agro” în sensul scutirii de la plata taxei de stat pentru declararea apelului, consideră oportun de a reliefa prevederile art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă, care statuează expres că în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Deopotrivă, prevederi similare se regăsesc și în articolul 4 alin. (1) din Legea taxei de stat, care prescrie că în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Astfel, din conținutul normelor de drept citate se desprinde că, în dependență de situația materială a justițiabililor și în baza unor probe verosimile, judecătorul sau, după caz, instanța de judecată poate să decidă scutirea, amânarea sau eșalonarea plății taxei de stat pentru efectuarea unui act de procedură.

În condițiile speței se constată că, prin cererea din 27 iunie 2019, SRL „Spilcuța-Agro”, a solicitat *inter alia* scutirea sa de la plata taxei de stat în mărime de 35500 de lei la declararea apelului. Totodată, analizând memoriul cererii, se desprinde că în motivarea scutirii sale de la plata taxei de stat, SRL „Spilcuța-Agro” a invocat nu are capacitatea de a achita taxa de stat, deoarece nu dispune de mijloace financiare, fapt confirmat prin extrasul din cont duplicat, eliberat de BC „Eximbank”, la 24 iunie 2019, situațiile financiare pentru anul 2016-2018 și contul curent generalizat din 24 iunie 2019. Iar, asupra unicului bun imobil pe care îl deține în proprietate, a fost aplicată interdicția de înstrăinare de către executorii judecătorești George Boțan și Roman Talmaci.

Colegiul opinează că, la examinarea cererii SRL „Spilcuța-Agro” cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, instanța inferioară nu a efectuat o examinare multiaspectuală a capacității SRL „Spilcuța-Agro” de a plăti taxa de stat, motivând că apelanta nu prezentat probe în confirmarea situației materiale precare.

În acest sens, se atestă că instanța de apel a dat o apreciere arbitrară probelor prezentate de către SRL „Spilcuța-Agro”, or din extrasul din cont duplicat, eliberat de BC „Eximbank”, la 24 iunie 2019, situațiile financiare pentru anul 2016-2018 și contul curent generalizat din 24 iunie 2019, se atestă cert că SRL „Spilcuța-Agro” nu dispune de mijloace financiare, or în anul 2018 a avut pierde de - 1997996 de lei și nu are nici o activitate economică, respectiv nu are capacitatea de a achita taxa de stat în mărimea solicitată.

În continuare, instanța de recurs ia în considerare că prin ordonanța judecătorească nr. 20/e-14/2010 din 15 ianuarie 2010 emisă de Judecătoria Economică de Circumscripție, în scopul stingerii datoriei formate au fost transmise în ordine silită în posesia SA „Banca de Economii” în scopul comercializării ulterioare, bunurile gajate care aparțineau cu drept de proprietate SRL „Spilcuța-Agro”, care garantau rambursarea contractelor de credit nr. 136 din 30 martie 2007, contractului de credit nr. 176 din 21 august 2007 și contractului de credit nr. 026 din 12 iunie 2007. Iar, asupra unicului bunul imobil care se află în prezent în proprietatea SRL „Spilcuța-Agro”, a fost aplicată interdicția de înstrăinare de către executorii judecătorești George Boțan și Roman Talmaci (f.d. 107).

În afară de aceasta, din actele cauzei rezultă că prin încheierea din 11 decembrie 2018 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central, în prezenta cauză civilă, a fost aplicat sechestrul pe bunurile mobile și imobile ale SRL „Spilcuța-Agro” în limita valorii acțiunii de 6172172,25 de lei (f.d. 42).

Astfel, instanța de recurs accentuează că din actele anexate la dosar, rezultă cert faptul că recurenta/apelantă SRL „Spilcuța-Agro” nu are capacitatea financiară de a achita taxa de stat, fapt care demonstrează situația financiară precară a acesteia.

În acest sens, instanța de recurs menționează că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă (cauza Clinov contra Moldovei, Tudor-Comerț contra Moldovei, Teltronic-CATV contra Poloniei) a statuat că dreptul la tribunal este pus grav în discuție dacă taxa de stat este fixată într-un quantum excesiv și persoana este lipsită de resurse financiare. Curtea Europeană a arătat că în toate cazurile, instanța de judecată trebuie să examineze posibilitatea reducerii quantumului acesteia sau scutirea creditorului care invocă situația grea financiară.

Dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut (cauza Golder v. the United Kingdom §-36 din 21 februarie 1975.), ci unul care poate implica anumite limitări din partea statelor contractante, în funcție de nevoile și resursele comunității și ale indivizilor (Ashingdane vs United Kingdom 28 mai 1985).

Limitările invocate sunt compatibile cu art. 6 parag. 1 CEDO, decât dacă urmăresc un scop legitim și există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit (cauza Bellet vs France §-31, Garcia Manibardo vs Spain §-44).

Prin urmare, Colegiul punctează asupra faptului că instanța de apel nu a ținut cont de noțiunea de raport rezonabil de proporționalitate, atunci când a dispus respingerea cererii apelantei-recurente cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului.

Astfel, cele invocate reliefează o disproporționalitate clară admisă de instanțele de judecată în raportul reclamant-pârât în sensul elucidării corecte a situației ce ține de achitarea taxei de stat.

În consecință, întru respectarea principiului egalității armelor, instanța de recurs concluzionează despre necesitatea casării încheierii din 05 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, și admiterii cererii SRL „Spilcuța-Agro” privind scutirea de la plata taxei de stat pentru declararea apelului, deoarece soluția adoptată de instanța de apel nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Totodată, Colegiul învederează că încheierea de restituire a cererii de apel din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău este indisolubil legată de încheierea din 5 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău. Respectiv, restituirea cererii de apel este o sancțiune aplicată apelantului în cazul neîndeplinirii în interiorul termenului acordat a cerințelor indicate în încheierea menționată.

Așadar, având în vedere că instanța de recurs a apreciat ca fiind eronată soluția instanței de apel de a respinge cererea SRL „Spilcuța-Agro” cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, se desprinde și netemeinicia încheierii din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău de a restitui cererea de apel depusă de SRL „Spilcuța-Agro” împotriva hotărârii din 26 martie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central.

Prin urmare, ținând cont de faptul că concluziile instanței de apel exprimate în încheierile din 05 iulie 2019 și 17 septembrie 2019 ale Curții de Apel Chișinău sunt neîntemeiate, fiind prezente la caz încălcări de procedură ce afectează însăși substanța dreptului părților la un proces echitabil, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral încheierile recurate, a admite integral cererea privind scutirea de la plata taxei de stat pentru declararea apelului și a restitui prezenta cauză pentru judecarea apelului în instanța de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. c) și art. 428 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Spilcuța-Agro”.

Se casează încheierile 05 iulie 2019 și 17 septembrie 2019 ale Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Banca de Economii” în proces de lichidare împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Spilcuța-Agro” cu privire la încasarea datoriei, și se emite o nouă decizie sub formă de încheiere prin care:

Se admite cererea Societății cu Răspundere Limitată „Spilcuța-Agro” privind scutirea de la plata taxei de stat, și se scutește Societatea cu Răspundere Limitată „Spilcuța-Agro” de la plata taxei de stat în mărime de 35500 (treizeci și cinci de mii cinci sute) de lei la depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 26 martie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central.

Cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Banca de Economii” în proces de lichidare împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Spilcuța-Agro” cu privire la încasarea datoriei, se restituie spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea apelului în fond.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nina Vascan